

чи дивіденди. У міжнародній практиці існує декілька форм краудфандингу: пожертвування без винагороди, пожертвування за винагороду (подарунок, продукція/сервіс стартапу чи проекту, поширення інформації про спонсора), народне кредитування – безвідсоткове (Kiva) чи під привабливий для позичальника відсоток (Zora, Babyloan, Lending Club ін.). В Україні найвідомішою краудфандинговою платформою залишається програма «Спільнокошт Велика Ідея» [1], призначена для акумуляції коштів для втілення соціальних та культурно-мистецьких проектів, а також стартапів, які матимуть вагомий соціальний ефект. Як і щодо соціального підприємництва, головною перешкодою для широкого розвитку краудфандингу в Україні є недостатня проінформованість та недовіра вітчизняного суспільства до інноваційних форм фінансування соціальних проектів, а також відсутність культури меценатства. Саме вирішення цього питання, на наш погляд, дасть можливість суттєво підвищити роль фінансових ресурсів недержавного сектору економіки у вирішенні соціальних проблем в Україні.

Література:

1. Велика Ідея – платформа соціальних інновацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://biggggidea.com/>
2. Орел Ю. Л. Соціальне підприємництво: сучасний стан та перспективи розвитку / Ю. Л. Юрел // Державне регулювання соціального підприємництва та соціально-відповідального бізнесу: матеріали Першої міжнародної науково-практичної конференції 11 грудня 2008 р. / за заг. ред. О. Ю. Амосова. – Харків: ХОМО “Союз молодих підприємців”, 2008. – С. 87–93.
3. Сотула О. В. Соціальне підприємництво як інноваційна модель розвитку економіки / О. В. Сотула. // Ефективна економіка. – 2013. – № 4 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_4_72
4. Yunus M. Creating a world without poverty: social business and the future of capitalism / M. Yunus, K. Weber. – New York : Public Affairs, 2007. – 261 с.

Шаров Олександр

ст. гр. ФУПОМ-21

Тернопільський національний економічний університет

sharov1927@gmail.com

Науковий керівник – к.е.н., доцент Дерлиця А.Ю.

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ БЮДЖЕТНОГО ДЕФІЦИТУ

Бюджетний дефіцит є унікальним, комплексним і розповсюдженим у світі явищем. Його наявність свідчить про недостатні фінансові можливості державних органів влади гарантувати виконання своїх

функцій за рахунок наявних ресурсів, внаслідок чого уряд вимушений проводити пошуки додаткових джерел фінансування державних видатків [1, с. 120].

Підсилений наслідками неконтрольованого підвищення інфляційного тиску й обсягів державної заборгованості бюджетний дефіцит повинен розглядатися у контексті забезпечення економічної безпеки будь-якої країни [2, с. 3].

В економічній літературі немає одностайної думки щодо причин які зумовлюють виникнення бюджетного дефіциту, його сутності та форм, що пов'язано, перш за все, зі складністю та багатогранністю даного економічного явища.

У класичному розумінні, як економічне явище, бюджетний дефіцит – це перевищення обсягу бюджетних видатків над доходами, за рахунок яких вони здійснюються. Розглядаючи бюджетний дефіцит у даному аспекті, зазначимо, що в його основі лежить основна причина – намагання використати коштів значно більше, ніж є доходів. [2, с. 19]

Важливий чинник бюджетного дефіциту – неспроможність держави забезпечити наповнення бюджету доходами. Причиною цього є диспропорції опосередкованого характеру: розбалансування економіки, неефективність виробництва, що характеризуються високим рівнем собівартості вироблених товарів, необхідність оновлення обладнання та запровадження новітніх технологій, а також – значне зниження ефективності господарювання загалом [2, с. 20].

В Україні виникнення бюджетного дефіциту пов'язано зі зниженням доходів державного бюджету яке в свою чергу було викликане зменшенням обсягу ВВП і неоднозначним впливом податкових новацій. [2, с. 21]

Недоліками, які призводять до існування дефіциту бюджету є зростаюча необхідність фінансування галузей, які надають суспільні блага, а також витрат на оборону (близька 130 млрд. гривень в 2017 р.) та фінансування дефіциту Пенсійного фонду України, який в 2017 р. може перевищити 150 млрд. гривень [3, с. 189].

Проблема покриття бюджетного дефіциту на сьогоднішній час є надзвичайно важливою, адже в умовах сучасної глобалізації світової економіки та міжнародних взаємозв'язків, заходам які є необхідними умовами для вступу України в ЄС повинна приділятися особлива увага. Однією із вимог до країн, що мають намір отримати членство в ЄС є «бездефіцитність бюджету», тобто внутрішній борг окремої країни не повинен перевищувати 60 % ВВП, а зовнішній – 3 %; [4, с. 159]. Тому Україна має здійснити заходи щодо збалансування бюджету, який на сьогодні є дефіцитним та покривається за рахунок значних зовнішніх запозичень.

На думку відомих українських експертів, Я. Жаліло та А. Максютя [5], необхідно провести наступні парадигмальні зміни у бюджетній політиці України, що, позитивно вплине на оптимізацію дефіциту бюджету.

1. Фіскальну лібералізацію на першому етапі реформ потрібно зосередити переважно на спрощенні податкового адміністрування та зниженні на цій основі «корупційного податку».

2. Реалізація інвестиційного потенціалу державних фінансів має орієнтуватися на створення сприятливих умов для партнерського фінансування програм модернізації, концентрації основної частки бюджетного інвестування на розбудові економічного середовища, сприятливого для підприємництва.

3. Припинити пасивне стискання видатків на соціогуманітарну сферу. Посилити їх концентрацію на програмах, які сприятимуть розвитку та розкриттю людського капіталу нації.

4. Досягти залучення в економічний оборот потенційних ресурсів регіонів на основі та посилення зв'язку фінансових ресурсів, доступних громадам, з результативністю місцевих економік.

5. Протидіяти намірам країни-агресора виснажити українську економіку високими оборонними видатками. Останні потрібно перетворювати на стимулятор розвитку національної економіки завдяки поширенню ринкових засад на розподіл лівової частки оборонних закупівель у межах внутрішнього ринку.

Підсумовуючи зазначимо, що для подолання проблем дефіциту бюджету в Україні уряд повинен постійно контролювати його розмір, інакше він дестабілізуюче впливатиме на соціально-економічний розвиток країни. Також необхідно приділяти більше уваги збільшенню доходів держави, удосконаленню податкової системи, поліпшенню фінансового стану суб'єктів господарювання та створенням привабливого інвестиційного середовища для поживлення інвестиційної діяльності й нарощування обсягів інвестицій у національну економіку.

Література:

1. Дем'янишин В. Бюджетний дефіцит та його вплив на кризову ситуацію в Україні / В. Дем'янишин // Вісник ТНЕУ. – 2007. – №5. – С. 120-123.

2. Машко А. І. Дефіцит державного бюджету: причини, наслідки та управління дис. ... канд. екон. наук 08.00.08 / Терн. нац. кон. ун-т. Тернопіль. - 2010. - 192с.

3. Карлін М. І. Управління дефіцитом бюджету України проблеми та перспективи / М. І. Карлін // Економічний форум. – 2017. – 1. – С. 188-196

4. Макеєнко Н. Ю. Дефіцит державного бюджету України та джерела його покриття / Н. Ю.Макеєнко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2012. – №108. – С. 154-161.

5. Жаліло Я. Економічний прагматизм як ліки від бюджетного фетишизму / Я. Жаліло, А. Максютя // Дзеркало тижня. – 2016. – 28 травня. – С. 6.